

เทศน์เช้า วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๒

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ฟ้าหลังฝน ทุกอย่างสวยงามมาก ฟ้าหลังฝนมีความสดชื่นมาก แต่ฟ้าหลังฝนถ้าพายุมานะ เวลาเฮอริเคนมันมาในป่าในเขามันทำลายพืชพันธุ์ธัญญาหารของเขา ถ้ามันทำลายพืชพันธุ์ธัญญาหารของเขานะ

คนอยู่ป่าอยู่เขาเขาอาศัยที่นั่นดำรงชีพ นั่นนะสิ่งที่เขาไว้ดำรงชีพ เวลาฟ้าหลังฝนๆ ใจแต่ฟ้าหลังฝนถ้ามันทำลายพืชพันธุ์ธัญญาหารนั่นก็เป็นทุกข์เป็นร้อนของเขา แต่ฟ้าหลังฝนของคนที่อยู่ดมสมบุรณ์ เวลาฟ้าหลังฝนมันสดชื่น มันอบอุ่น ถ้าอบอุ่นขึ้นมามันมีความสุขของมัน มีความสดชื่นของมัน นี่พูดถึงว่าฟ้าหลังฝนๆ

ชีวิตของเราเหมือนกัน ชีวิตของเรามีอุปสรรคขวากหนามไปทั้งสิ้น ถ้ามีอุปสรรคขวากหนาม ถ้าเราบากบั่นผ่านไป แล้ว ถ้าผ่านไป แล้ว เราจะมีความสุข จะมีความชื่นใจว่า เราก็มีความสามารถเหมือนกัน เราก็สามารถฟันฝ่าอุปสรรคของเราได้เหมือนกัน แล้วอุปสรรคนี้มันจะเป็นการฝึกฝน ฝึกฝนให้จิตใจเข้มแข็งขึ้นๆ ถ้าจิตใจเข้มแข็งขึ้น เข้มแข็งเป็นขั้นๆ ขึ้นไป

แต่คนเรามันมีจุดความอดทนของคนมันมีไม่เท่ากันไม่เสมอกัน เวลาความอดทนของคนนะ เวลาความอดทนของคนมันมีจำกัด ถ้ามีจำกัดขนาดไหน การสร้างสมของเราๆ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด”

ด้วยความไม่ประมาทๆ ใจ ความประมาททำให้เราบกพร่อง ทำให้เราเสียหาย ความประมาท เห็นไหม เราไม่ประมาทในหน้าที่การงานของเรา ไม่ประมาทในชีวิตของเรา เราไม่ประมาทในการดำรงชีพของเรา เราจะไม่ประมาทๆ ใจ

ความไม่ประมาทในหน้าที่การงานของเรา ทำงานของเรา เรามีสติปัญญาของเรา ถ้าเราไม่ประมาทในหน้าที่การงานของเรา เราทำสิ่งใดความขาดตกบกพร่องมันก็น้อยลงไป เราไม่ประมาทในชีวิตของเรา เราก็รักษาชีวิตของเรา เรามีสติปัญญาของเราทั้งสิ้น ทำสิ่งใดเราพยายามตั้งสติของเราไว้ด้วยความไม่ประมาทๆ นั่นมันเรื่องชีวิตของเราละ

แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ “เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด”

เวลาสังขาร สังขารมันได้สองอย่าง ทางโลก ความคิด ความปรุง ความแต่ง

ทางโลก สังขารร่างกาย สังขารคือวัตถุธาตุ สังขารต่างๆ นี่สังขาร

เวลาผู้ที่ปฏิบัติธรรม สังขาร สังขารคือความคิด ความปรุง ความแต่ง

ถ้าเธอไม่ประมาทกับความคิดของเธอ เธอมีสติปัญญาเท่าทันในความคิดของเธอ ถ้าเท่าทันความคิดของเธอละ เวลามันคิด มันคิดบวก เวลาคิดบวก คิดหน้าที่การงานของเรามันก็คิดเป็นหน้าที่การงานที่สะอาดบริสุทธิ์ด้วย นี่ถ้ามันคิดบวกนะ เวลาคิดบวก คิดการงานก็ได้ คิดสิ่งใดก็ได้ด้วยความไม่ประมาท ด้วยมีสติมีปัญญา

แต่ชีวิตนี้มันได้มา ได้มาด้วยแสนยากนะ ได้มาด้วยแสนยากนะ เวลาดูคนที่เขาไม่พร้อมชีวิตเขาไม่พร้อม เขาทำลายชีวิตของเขา ชีวิตที่มีคุณค่า มีคุณค่าที่ไหน

มีคุณค่านะ ถ้าเรายังไม่เคยภาวนานะ เรายังไม่เคยทำความสงบของใจเข้ามาละ ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา เวลาเราทำสมาธิได้เราจะเห็นคุณค่าของหัวใจนี้มาก เราจะเห็นคุณค่าสิ่งที่มีชีวิตนี้มาก สิ่งที่มีชีวิต เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภรื้อสัตว์ชนสัตว์หรือสัตว์ชนสัตว์ในหัวใจของคน

เวลาหลวงตาท่านไปไหนท่านไปเอาใจคนๆ

จิตใจที่มันยิ่งใหญ่ จิตใจที่ยิ่งใหญ่ จิตใจของคนที่มีคุณธรรม คิดสิ่งใดเป็นประโยชน์กับสาธารณะ จิตใจที่ยิ่งใหญ่ จิตใจที่คนมีคุณธรรมในหัวใจ ร่วมโพธิ์ร่วมไทรนะ สิ่งที่มีความยิ่งใหญ่อันนั้นไง

แล้วถ้าจิตใจของเรา เราทำความสงบของใจของเราเข้ามา เวลามันเข้าไปสู่ความสงบของเรานะ สัมมาสมาธิ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

นี่มันผลของวิญญะนะ ผลของวิญญะคือการเวียนว่ายตายเกิดในวิญญะ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวิญญะไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เป็นมนุษย์ เป็นสัตว์นรกอะไรต่างๆ

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวิญญะมันได้สถานะอย่างใดมามันก็รู้ได้แค่ว่าในสถานะของตน พรหมก็รู้เท่ากับความรู้คิดของพรหม เทวดาก็รู้เท่าความคิดของเทวดา มนุษย์ก็รู้เท่าความคิดของมนุษย์ มนุษย์เป็นนักวิทยาศาสตร์ด้วย พยายามคิดค้นวิเคราะห์วิจัยต่างๆ ขึ้นมามันก็เป็นความรู้ของมนุษย์ ความรู้ของโลกทั้งสิ้น ความรู้ของวิญญะไง

แต่เวลาเราทำความสงบใจเข้ามา ใจมันสงบเข้ามา ปฏิสนธิจิต จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวิญญะ จิตที่ไม่มีต้นไม่มีปลาย จิตที่ไม่เคยตายๆ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวิญญะมันได้สถานะสิ่งใด ถ้าได้สถานะสิ่งใดมันก็คิดได้ขนาดนั้น

นี่เราได้สถานะของความเป็นมนุษย์มา ได้สถานะของความเป็นมนุษย์นะ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนให้พ้นจากการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย ถ้าพ้นจากการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นพยานอยู่ ๒,๕๐๐ ปี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดำรงชีพอยู่ ไม่ใช่

พ้นจากการเกิด การแก่ การเจ็บ การตายเพราะไปทำลายเชื้อไขของการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย เวลาไปทำลายเชื้อไขคืออวิชชา คือความไม่รู้ คือต้นหาความทะยานอยาก พ้นออกไปจากใจดวงนั้น ใจดวงนั้น สิ่งที่พ้นออกไปแล้ว สิ่งที่มีคุณค่าในหัวใจของตนมันมีความมหัศจรรย์ๆ ที่มีคุณค่า มีคุณค่าอย่างนี้ไง

มีคุณค่านะ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวิญญะ ทั้งๆ ที่เป็นของเรา ทั้งๆ ที่พาเราเวียนว่ายตายเกิดในวิญญะ แต่เราไม่เคยเห็นมันไง แต่เราเห็นสถานะของความเป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์ที่มีปัญญาเสียด้วย เป็นมนุษย์ที่โอบตักได้ทุกอย่างเสียด้วย...แต่ตายเปล่า เธอประมาทในชีวิต ประมาทในชีวิตแล้ว

ถ้าไม่ประมาทในชีวิต เราเกิดมามีหน้าที่การงาน ด้วยความสามารถของคน ด้วย
อุดมการณ์ของคน อุดมการณ์ของคน คนที่มีอำนาจวาสนาขนาดไหน เขาทำประกอบ
สัมมาอาชีวะประสบความสำเร็จมากน้อยขนาดไหน นั่นอุดมการณ์ของเขาด้วยอำนาจวาสนา
ของเขา นี่เรื่องของโลกนี้

แต่ถ้าเรื่องของธรรมๆ ถ้าเราไม่ประมาทๆ เวลาชาวพุทธๆ เรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าบอกให้ปฏิบัติบูชาเราเกิด ให้ปฏิบัติบูชาเราเกิด

การปฏิบัติบูชาคือการค้นคว้าเข้าไปสู่จิตของตน การค้นคว้าเข้าไปสู่จิตของตน เวลา
ค้นคว้าเข้าไปในหัวใจของตน นั่นนี่คือโอกาสของเรา โอกาสในการกระทำของเรา

เราทำหน้าที่การงานของเราคิดด้วยสมอง เวลาจิตมันสงบเข้าไปแล้ว ถ้าเราทำความเข้าใจ
สงบของใจเข้ามา ถ้าจิตมันสงบ ถ้าจิตสงบมันก็เกิดความมหัศจรรย์ของมันแล้ว ถ้าจิตมันสงบ
ขึ้นมามันเชื่อมั่นในพระพุทธานุภาพมาก

เวลาคนไปเที่ยวอินเดียไปสังเวชนียสถานทั้ง ๔ เวลาเขาไปแล้วเขาปลื้มใจๆ นะ เขาปลื้ม
ใจว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีจริง ธรรมะมีจริง สัจจะจริง สิ่งที่เป็นประเพณี
วัฒนธรรม เป็นศิลปวัฒนธรรม มันเห็นได้ มันยืนยันได้ โอ้ย! ปลื้มๆ

แต่ถ้าเราหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ เวลาจิตมันสงบระงับเข้ามา พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น
ผู้เบิกบาน ถ้าคนเข้าไปสู่สัมมาสมาธิด้วยความเป็นจริงใจ

แต่เมื่อเข้าไปแล้วมันก็มีมหัศจรรย์แต่มหัศจรรย์แบบครึ่งๆ กลางๆ เวลาบอกคิดๆ คิดให้มัน
ว่างๆ ว่างๆ มันก็มีมหัศจรรย์ตัวมันเองนะ ถ้าไม่มหัศจรรย์ตัวมันเองมันจะไม่มาถามหรือว่า นั่นมัน
คืออะไรๆ

เวลามาถามหลวงพ่อกับ “หลวงพ่อกับ นั่นคืออะไรนะ ว่างๆ คืออะไรนะ”

นั่นมันก็มีมหัศจรรย์เหมือนกัน แต่ครึ่งๆ กลางๆ มันไม่มหัศจรรย์ด้วยความเป็นจริงใจ

แล้วถ้ามันเป็นจริง เวลามันหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ เวลาเราตั้งใจใคร่ขนาด
ไหน เวลาภาวนาขนาดไหน เวลามันปล่อยวางมันกลมกลืนกัน เรามีคุณค่าขึ้นมาแล้ว แล้วมัน

ละเอียดเข้าไปๆ ละเอียดเข้าไปจนมหัสจรรย์ ขนพองสยองเกล้า นี่คนที่เห็น คนที่ไม่เห็นไม่ต้องไปสนใจมัน

คนที่เห็นขนลุกขนพอง เวลาขนลุกขนพอง นั้นนะปฏิกิริยา นั้นมันเป็นทางเคมีหรือเปล่า

ใช่ ทางเคมี ทางเคมีของร่างกายไง แต่มันโดนกระตุ้นด้วยอะไร มันโดนกระตุ้นด้วยจิตใจ ถ้าจิตมันโดนกระตุ้นขึ้นไป เวลามันพัฒนามันดีขึ้น เวลาถ้ามันพุทโธๆ จนมันปล่อยวางหมดเป็นอิสระ

เป็นอิสระ เวลาจิตมันเป็นอัปนาสมาธิ จิตนี้อยู่ในร่างกายนี้ที่ได้สถานะความเป็นมนุษย์ แต่เราพุทโธๆ จนมันปล่อยวางหมด มันดำรงโดยจิตเป็นอิสระโดยที่ไม่รับรู้ร่างกายความเป็นมนุษย์นี้ ความเป็นมนุษย์นี้มันไม่รับรู้เลยละ เพราะว่าอะไร เพราะว่ามันตัดอายตนะ ตัดความรู้สึกรู้สึกทั้งหมด อัปนาสมาธินะ

แล้วบอกมีลึๆ ลึๆ

ลึๆ อะไร

เราฟังพระเทศน์ “ในอัปนาสมาธิเราก็คิดของเราลึๆ ว่า...”

เออ! คิดได้ คิดได้ไม่ใช่อัปนาสมาธิ ไม่ใช่

ถ้ามันเป็นอัปนาสมาธิ สักแต่ว่ารู้ ไม่ปรากฏ มีแต่ความรู้สึก ความปรากฏขึ้นยังไม่ปรากฏ ถ้าความปรากฏขึ้นมันปรากฏขึ้นมานี้รับรู้แล้ว ภาตุรู้ สิ่งที่ถูกรู้

ไอ้ที่บอกว่า จิตนี้เป็นภาตุรู้ สิ่งที่ถูกรู้ รู้คืออารมณ์

ไอ้ที่มึงพูดนะอารมณ์ทั้งสิ้น ไอ้ที่ว่ารู้ๆ นั้นนะกระทบแล้ว เพราะอะไร เพราะมันไม่เคยเห็น มันไม่เคยทำ ทำไม่ได้ถึงที่สุดไง

พอทำถึงที่สุด เราทำเข้ามาละ อัปนาสมาธิเป็นอัปนาสมาธิ ศีล สมาธิ ปัญญา แต่เวลาจะวิปัสสนาๆ เวลาต้องออกมาอุปจารสมาธิ คำว่า “ออกมาอุปจารสมาธิ” คือคลายออกมาจากสิ่งที่ไม่ปรากฏมันปรากฏขึ้น อะไรปรากฏ อะไรปรากฏ

ปรากฏ จิตมันรับรู้ได้นะ นั่นนะอุปจาระ มันรับรู้ได้ มันพิจารณาได้ นี่ปัญญามันเกิดขึ้นตรงนั้น ถ้าปัญญาเกิดตรงนั้น คนที่มีवासนาขึ้นมามันจับต้องได้มันวิปัสสนาตรงนั้น นี่ไง ความไม่ประมาท

อย่าว่าแต่ความประมาทเลย เราไม่เข้าใจมัน ถ้าเราไม่เข้าใจมัน เราทำอะไรไม่ได้ สิ่งที่มีคุณค่าๆ นะ แล้วมีคุณค่าตรงไหน มีคุณค่าคือจิตดวงนั้นเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ จิตดวงนั้นมีอำนาจวาสนา มีอำนาจวาสนายึดมั่น มีสัจจะมีความจริง กล่าวว่าจะเข้าไปเผชิญกับจิตของตน กล้านั่งลงสู่ กล้านั่งทำสมาธิ กล้ากำหนดลมหายใจของตนให้มันคืนสู่บ้านของตน คืนสู่ฐาน จิตคือคืนสู่ใจของตน

ใจของตนที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ผลของวัฏฏะๆ ผลของวัฏฏะคือสถานะที่เราได้รับมา เราได้รับสิ่งใดมา ผลของวัฏฏะคือบุญกุศลส่งเรามา ในปัจจุบันนี้ส่งให้เรามาเกิดเป็นมนุษย์ไง

แม้แต่เกิดเป็นมนุษย์แล้วอำนาจวาสนาของคนยังไม่เท่ากันเลยนะ บางคนคาบซ้อนเงินซ้อนทองมานี่ ใ้โฮ! เกิดมาด้วยความอุดมสมบูรณ์ไปทั่ว ทุกอย่างพร้อมเพรียงไปทั้งหมด บางคนเกิดมาขัดสนทุกข์จนเข็ญใจจนพ่อแม่เอาไปทิ้ง พ่อแม่เอาไปทิ้งนั่นนะ นี่เกิดมาแล้วไม่เท่ากันเกิดมาแล้ววาสนาไม่เหมือนกัน

แต่ถ้าเอาไปทิ้ง เอาไปทิ้งมันก็เป็นกรรมเฉพาะ ดูลิ หมอชีวก หมอชีวกพ่อแม่ก็เอาไปทิ้งถึงขยะเหมือนกัน สุดท้ายแล้วคนไปเจอ มัลลกะศัตรีย์เอาไปเลี้ยง จากลูกคนทุกข์คนจน คนที่พ่อแม่เอาไปทิ้ง แต่ด้วยวาสนา พอเอาไปทิ้งแล้วได้ไปอยู่กับกษัตริย์ กษัตริย์ส่งร่ำส่งเรียนจนเป็นหมอชีวก มีชื่ออยู่ในพระพุทธานุสา เป็นหมอประจำองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ดูลิ ดูวาสนาของคนสิ เวลาเกิดมาคนเอาไปทิ้งนะ นี่พูดถึงว่า ถ้าเอาไปทิ้งส่วนเอาไปทิ้งคนเกิดมาถึงว่าวาสนาคนไม่เท่ากัน ถ้าวาสนาของคนไม่เท่ากันนะ เวลาประพฤติปฏิบัติก็แตกต่างกัน เวลาแตกต่างกัน ใครมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน

แม้แต่เลือกไปวัด เวลาไปวัดด้วยศรัทธาของเราละ เราอยากทำบุญกุศลของเรา เราไปวัด เราได้ทำบุญกุศล เวลาเราจะทำบุญตักใส่บาตรให้ระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สิ่งที่เราได้มาด้วยความทุกข์ความยากขนาดนี้ เราถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระ

ธรรม พระอริยสงฆ์ แล้วก็ทำบุญไป สมณะผู้ดำรงชีพด้วยปลีแข่งเขาบิณฑบาตของเขาด้วย
อำนาจวาสนาของเขา มันเป็นบุญกุศลที่สะอาดบริสุทธิ์ใจ

ที่เราเลือกจะไปวัดไปวา เรายังเลือกจะไปวัดไปวาอย่างไร ถ้าจะไปวัดไปวาขึ้นมามัน
เลือกที่หัวใจของเราก่อน เรามีเจตนาที่สะอาดบริสุทธิ์ของเราใจ เราเจตนาเราทำให้หัวใจเรา
สะอาดบริสุทธิ์ ถ้าหัวใจเราสะอาดบริสุทธิ์ มันจิตสาธารณะไง มันไม่เล่นแ่งเล่นงอนใจ เวลาจะ
ไปวัดก็เล่นแ่งเล่นงอน จะอย่างนั้นจะอย่างนี้ ก็เลสมันปลิ้นมันปล้อนตลอดเลย

นี่ไง การทำทาน ทำทานก็เพื่อปราบปรามความตระหนี่ถี่เหนียวในหัวใจของตน ถ้ามัน
ปราบปราม ถ้าจิตมันเป็นสาธารณะมันยอมรับต่างๆ ขึ้นมา เวลามันศึกษาธรรมะขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาด้วยความเป็นกลาง ศึกษาด้วยความไม่ใช่เข้าข้างกิเลส
ของเรา เวลาเข้าข้างกิเลสของเรานะ อันนี้ใช่ อันนั้นไม่ใช่ อันนั้นไม่ใช่ อันนี้ไม่ใช่

ลองทำดูก่อน

ปริยัติศึกษามา ศึกษามาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เวลาจะประพฤติปฏิบัติ
ขึ้นมา ปฏิบัติขึ้นมาให้มันตามความเป็นจริง เพราะตามความเป็นจริงขึ้นมามันอยู่ที่จิตนิสัย
แล้ว ถ้าจิตนิสัยของคนมันสมควรจะเข้าช่องทางใด ถ้าเข้าช่องทางใดมันตรงกับจิตนิสัย มัน
เหมือนกับอาหาร

อาหารแต่ละภูมิภาคไม่เหมือนกัน คนเกิดในภูมิภาคใด ตั้งแต่เล็กแต่น้อยมาเขาได้ทาน
อาหารอย่างนั้นมา เขาก็ชอบอาหารอย่างนั้นเป็นพื้นฐาน แต่อาหารอย่างอื่นก็กินได้ อาหาร
อย่างอื่นก็กินได้แต่ไม่ชอบ ไม่พอใจเหมือนกับสิ่งที่เราเคยได้กินมามาตั้งแต่เล็กแต่น้อย

นี่ไง ถ้ามันเป็นจิตนิสัย มันตรงกับจิตนิสัย มันชอบ มันสะดวกสบายของมัน มันทำ
ของมันทำไปได้ แต่มันอยู่ที่ความเพียรชอบ เรามีความเพียรหรือเปล่า เรามีความจริงหรือเปล่า
นี่ถ้าเราไม่ประมาทใจ

เราประมาทกับชีวิตนะ ถ้าประมาทกับชีวิต ชีวิตนี้มันได้มาด้วยสิ่งที่มีคุณค่ามาก ถ้ามี
คุณค่ามาก เวลาวันเวลามันไต่เรามาตลอดไข่มุข อายุที่ได้มาคือวันเวลาที่เสียไป แล้วคนเราไม่
เกินร้อยปีทั้งนั้นนะ ร้อยปีเศษๆ ถ้ามีบ้างก็เล็กน้อย แต่เวลาของเราไม่เกินร้อยปีทั้งสิ้น

แล้วเวลาแก่ชราภาพขึ้นไปแล้ว ชราคร่ำคร่า ชราคร่ำคร่านี้หรือสัจจะความจริงทั้งสิ้น สัจจะความจริง แต่เราไม่เคยดูแลไม่เคยรักษาสິงใดเลย เราไปแสวงหาสิ่งทีการดำรงชีพ เราแสวงหาสิ่งทีเป็นภายนอก ว่าส่งออกๆ ไร แล้วบอกว่า ก็ไม่ประมาทในชีวิตไร ก็ทำคุณงามความดีแล้วไร ทำทุกอย่างพร้อมแล้วไร ก็ไม่ประมาทในชีวิต

ไ้ไ้มันชีวิตประจำวัน แต่คุณค่าในหัวใจนะ คุณค่าในหัวใจ คุณธรรมนะ ถ้าคุณธรรมมันพัฒนา พระโพธิสัตว์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เวลาท่านทำของท่าน นั้นนะบุญกุศลอย่างนั้นนะ นี่บุญกุศลเป็นอามิส เป็นอามิสคือการขับเคลื่อนมันมีหมดได้

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเราตามความเป็นจริงของเราขึ้นมา ถ้าความเป็นจริงของเราขึ้น เราเข้าสู่ในใจของตน ผลของวิญญูะไม่มีต้นไม่มีปลาย แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถ้ามันมีดวงตาเห็นธรรมขึ้นมา ๗ ชาติ อีก ๗ ชาติ จากทีไม่มีต้นไม่มีปลายคือมันหมุนไปวงล้อไม่มีวันหยุด แต่วงล้อมันหมุนอีก ๖ รอบ ๗ รอบ จบ แล้วจบ จบอย่างไร แล้วมันรู้ได้อย่างไร

แต่เขามีพระบางคนเขาบอก “ไม่มีหรอก ๗ ชาติ ๘ ชาติไม่มีหรอก มันไม่เกี่ยวกัน”

นี่เง คนไปรู้จริงเห็นจริงมันรู้เง เงินในกระเป๋าเราควักขึ้นมาเท่าไรมีกี่บาทก็รู้ เงินในกระเป๋าเราไม่มีแม้แต่บาทเดียว ควักมามันก็ไม่มี

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันมีเงินอยู่ ๗ บาท ควักมาก็ ๗ บาท มีเงินอยู่ ๓ บาท ควักมาก็ ๓ บาท ไม่มีเลย ควักมาก็ไม่มีเลย

ไม่มีเลยก็ไม่มีเง ไม่ต้องเง ไม่เกี่ยว ๗ ชาติ ๗ เช็ดไม่มีหรอก

ไม่มีคือมันไม่รู้ ไม่รู้ก็ไม่มีต้นไม่มีปลาย ทั้งๆ ทีบอกว่า หมดกิเลส สิ้นกิเลส ไม่มีสิ่งใดเลย แต่ถ้าไม่รู้สิ่งใดเลยมันจะหมดไปได้อย่างไร สิ่งทีมันจะหมด มันจะหมดมันต้องรู้ได้ตามความเป็นจริงของมัน เห็นไหม

นี่พูดถึงเง ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิแล้วยกขึ้นวิปัสสนาโดยปัญญาชอบ ด้วยความชอบธรรม ถ้าด้วยความไม่ประมาท ความไม่ประมาทของเราคือเราปฏิบัติแล้วครูบาอาจารย์ท่านให้ตรวจสอบ อย่าเพิ่งเชื่อ ถ้ามีความเชื่อนั้นคือติด

สวะมันไปติดอยู่ที่ใด ถ้าแรงดันของน้ำแรงมันจะพัดไป แต่ถ้ามันไปติดอยู่ในที่คับแคบ แรงดันของน้ำมากน้อยขนาดไหนมันก็เอาสวะนั้นไปไม่ได้

ภาวนาไป ไปรู้ไปเห็นสิ่งใดแล้วว่ามันสมบัติของเรา มันจะติดหมดนะ มันจะเขาเรียกว่าติด ตัวเองติดนะ นี่ไง หลวงปู่ดูลย์บอกไว้ สิ่งที่เราเห็นจริงไหม จริง แต่มันเป็นความจริงหรือไม่ ก็เอ็งติดอยู่มันเป็นความจริงได้อย่างไร ถ้ามันติดอยู่

ปากอ้าวยังอยู่หนูนะ แล้วจะไปทางแม่น้ำลำคลองยังไปอีกไกลนะ มันจะไปเจอชลประทาน ประตูน้ำที่มันจะปิดประตูเปิดประตูไปได้อีก ไปไม่ได้นะ

นี่พูดถึงว่าครูบาอาจารย์ท่านจะแยกจะแยะ ท่านเคยผ่านมาแล้วท่านจะบอกสิ่งนี้ ถ้าบอกสิ่งนี้ขึ้นมาเพื่อหัวใจของเราใจ เพื่อผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเพื่อความเป็นจริงของเรา ถ้าเราทำของเราต้องทำแบบนี้ ถ้าไม่ประมาท

อย่าประมาทกับชีวิตนะ

แม้แต่ว่าเราอุดมสมบูรณ์ทางโลก คนทุกข์คนจนก็ทุกข์ คนร่ำรวยก็ทุกข์ แล้วเวลาคนที่มีความจำเป็นขนาดไหนเขาต้องการแสงสว่างสิ่งที่ไม่ตาย อยู่ค้าฟ้าๆ คนที่มีความจำเป็นเขาพยายามจะแสวงหาดำรงชีพไว้ให้ไม่ตายๆ มันเป็นไปได้

แต่ถ้าในพระพุทธศาสนา คนที่มีความจำเป็นขนาดไหนเขาก็อยากจะประพฤติปฏิบัติ เขาอยากได้ความจริง เขาอยากได้คุณธรรมอันนี้

ถ้ามีคุณธรรมอันนี้ คนที่มีความจำเป็นขนาดไหนนะ ใ้สิ่งที่เขาทำได้ๆ คาบซ้อนเงินซ้อนทองมา นั่นก็เป็นลาภของเขา เป็นทรัพย์ภายนอก แต่ถ้าเป็นในใจของเขานะ ศีลสมาธิ ปัญญา ทุกคนต้องประพฤติปฏิบัติเอง

สุขอื่นใดเราต้องรับรู้ได้เอง อาหารเราต้องกินด้วยตัวเราเอง ทุกอย่างมันจะเข้าไปในร่างกายของเราเอง แล้วเราเจริญเติบโตขึ้นมาเอง

เราไม่ใช่ เห็นไหม สุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพกายก็ล้มลุกคลุกคลาน สุขภาพจิตนี้ใช้ไม่ได้เลย นอนอมทุกข์อยู่คนเดียว อยู่คนเดียวก็ทุกข์ อยู่ที่ไหนก็ทุกข์

แต่ถ้าเรามีสติปัญญานะ ใ้ฉันเป็นความจริงอยู่แล้ว แต่ถ้าเราหายใจเข้านี้พุท หายใจออกนี้โก เราบริกรรมคิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาจิตถ้ามันปล่อยมันปล่อยหมดเลย ปล่อยทิ้งทุกขันธ์ด้วย ปล่อยทิ้งสภาพร่างกายนั้นด้วย ปล่อยทิ้งความวิตกกังวลนั้นด้วย มันมีอิสระของมันด้วย ถ้ามีอิสระอย่างนี้ ด้วยความจริงใจของใจดวงนี้มันยึดมันถ้อมมันในพระพุทธศาสนา ยึดมันถ้อมมันในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาคนจะสิ้นใจให้นึกถึงพระๆ พอนึกถึงพระ พอมันตายมันไปถึงพระก่อนไง จิตทุกดวงต้องทำดีและทำชั่วมาทั้งสิ้น เวลาจะสิ้นใจๆ โบราณเราจะบอกว่า ให้พุทโธๆ ไว้ พุทโธไว้ ให้คิดถึงพระไว้ คิดถึงพระไว้

คิดถึงพระก็คิดถึงความดี แต่ถ้าไม่เคยทำ คิดได้ไหม พระเป็นอะไร จะเอาเหรียญ เอาพระพุทธรูปหรือจะเอาพระเป็นๆ จะเอาพระอะไร

แต่ถ้าพุทธะละ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคตใจ ให้พุทโธๆ ถ้ามันเป็นจริงของมัน นี่มันไม่ประมาทกับชีวิต แล้วมันมีที่พึ่ง

เราแสวงหานะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนประจำ แล้วไอ้พวกนักปราชญ์นักวิชาการมันจะบอกต่อๆ “เธอจะมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด เธอจะมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิดอย่าให้มีบุคคลเป็นที่พึ่งเลย”

หลวงตา ครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ที่เข้มแข็งท่านแสวงหาไปหาหลวงปู่มัน ไปหาหลวงปู่มันเพราะอะไร เพราะสัจจะความจริงนั้นมันอยู่ในหัวใจของหลวงปู่มัน หลวงตาท่านไปหาหลวงปู่มันเพราะอะไร เพราะหลวงปู่มันเป็นคนที่พึ่งได้

มหา มหามหานิพพานใช่ไหม นิพพานมันอยู่ที่ไหนล่ะ มันไม่อยู่ที่วัดธาตุฯ ไม่อยู่ในคัมภีร์ ไม่อยู่ในตำรา ไม่อยู่ในสถานที่ แล้วมันอยู่ที่ไหนล่ะ อยู่ที่ไหนก็ค้นคว้าหาใจของตนสิ ค้นคว้าหาใจให้ได้ ถ้าหาใจได้ ใจดวงนั้นมันมหัศจรรย์ แล้วใจดวงนั้นมันจะเป็นผู้วิปัสสนา ใจดวงนั้นมันจะเบิกบาน ไม่ใช่ความคิดจากสมอง ไม่ใช่ความคิดจากสัญชาตญาณ มันเป็นสัจจะเป็นความจริง เป็นมรรค ๘ เป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา แล้วมันจะแบ่งบานกลางหัวใจนั้น

ไปหานิพพาน นิพพานมันอยู่ที่ไหน นิพพานมันอยู่ที่ไหน

เวลาหลวงตาท่านจบแล้วไง ไม่หา นิพพานก็คือนิพพาน

แล้วนิพพานอย่างไรละ

นิพพานก็รู้เองไง ถ้ารู้แล้วมันจบไง

นี่ถ้าไม่ประมาทกับชีวิตนะ สิ่งมีชีวิตมีคุณค่ามาก สิ่งมีชีวิต สัตว์เขาเกิดมาด้วยเวรด้วยกรรมของเขา เขามีอายุขัยหนึ่ง เทวดา อินทร์ พรหมก็อายุขัยหนึ่ง เราก็อายุขัยหนึ่ง แล้วอายุขัยนี้เราประมาทไหม ถ้าเราไม่ประมาท เราพยายามชวนชวายเป็นเรา ที่ไหนก็ได้ นั่งลง หายใจเข้า นึกพุท หายใจออกนึกโอ คั่นคว่ำหาใจของตน เอวัง